



Covenant & Conversation



Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

BALAK • בלק

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

Tanrı'yı Ne Güldürür?

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbiacks.org/covenant-conversation/balak/spirituality/>

Eski bir deyişe göre, Tanrı'yı güldüren şey, bizim geleceğe dair yaptığımız planları görmektir: İnsan plan yapar ve Tanrı güler. Ancak eğer rehberimiz Tanah'sa, Tanrı'yı güldüren şeyin insanın büyüklük kuruntuları olduğunu düşünebiliriz. **Göklerden gözlendiğinde, en büyük abeslik, insan kendisini tanrıya benzer bir konumda görmeye başlayınca ortaya çıkar.**

Bu da, Bilam'ın konuşan eşiyle ilgili tuhaf görünümü olayı açıklamaktadır. Bu hayali bir masal değildir. Basit bir mucizeden ibaret de değildir. Moav ve Midyan haklarının Bilam hakkındaki – ve belki de bunun bir uzantısı olarak, Bilam'ın, kendisi hakkındaki – düşünce şekli doğmuştur. Moav kralı Balak, Midyan liderleriyle birlikte Bilam'a bir heyet göndererek Bene Yisrael'e beddua etmesini istemişlerdi. Adamların davranışı, kimin kutsal insan sayıldığına dair pagan anlayışından etkilenmişti: doğaüstü güçlere erişimi olan mucizeci kişi. Tora'nın görüşü ise bunun tam aksidir. **Mübarek kılan ve lanetleyen, insanoğulları değil, Tanrı'dır.** Kutsal bir adamı birini lanetlemesi için tutabileceğiniz fikri, temelde Tanrı'ya rüşvet verilebileceği varsayımına dayanır ki bu komiktir.

Böylece Tanrı, Bilam'a gitmemesini söyler. Kral Balak, Bilam için daha cazip bir teklifle ikinci bir heyet gönderir. Bu kez Tanrı, Bilam'a onlarla gitmesini, ama sadece ona vereceği talimatlar doğrultusunda konuşmasını söyler. Ertesi sabah Bilam Moavilerle birlikte gitmek üzere yola çıkar, ama metin bu kez Tanrı'nın, gittiği için ona "öfkeli" olduğunu ifade etmektedir. İşte eşekle ilgili olayın meydana geldiği nokta burasıdır.

Eşek, yolu kapatan bir melek görür. Bir tarlaya doğru yana sapar, ama Bilam ona vurarak eşiği tekrar yola sokar. Melek hâlâ yolu tıkamaktadır; bu yüzden eşek bir duvara yanaşarak geçmeye çalışır ve Bilam'ın ayağını sıkıştırır. Bilam ona bir daha vurur ve eşek sonunda yere çöker ve ilerlemeyi reddeder. Eşegin konuşmaya başladığı yer burasıdır. Bilam

bunun ardından bakışını kaldırır ve o ana kadar kendisine görünmemiş olan meleği görür.

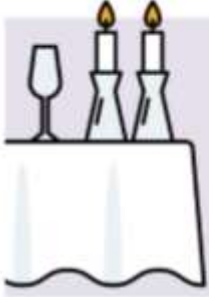
Konuşan eşekle ilgili anlatım, bir Tanrısal kahkaha anını işaretlemektedir. Karşımızda doğaüstü kuvvetler üzerinde bir maestro olmasıyla şöhret kazanmış bir adam vardır. İnsanlar onun, canının çektiği herhangi birini mübarek kılma veya lanetleme gücüne sahip olduğunu düşünmektedir. Tanrı ise, Tora'nın bize anlattığı üzere, hiç de buna benzememektedir. Tanrı'nın iki mesajı vardır – biri Moavilerle Midyanilere, diğeri de Bilam'ın şahsına.

Tanrı, Moavilere ve Midyanilere, Yisrael'in lanetli değil, mübarek olduğunu göstermiştir. Ne kadar onları lanetlemeye çalışırsanız, onlar o kadar mübarek kılınacak, siz ise lanetleneceksiniz.

Tanrı'nın Bilam'ın şahsına ise farklı bir mesajı vardır ve bu çok açık sözlü bir mesajdır. Eğer Tanrı'yı kontrol edebileceğini düşünüyorsan, o zaman, demektedir Tanrı, Ben de sana bir eşiği peygambere ve bir peygamberi eşiğe dönüştürebileceğimi göstereceğim. Senin şahsen göremediğin melekleri, hayvanın görecektir.

Kibir daima, eninde sonunda düşüşe yol açar. İdarecilerin kendilerini yüceltme amaçlı bitmek bilmeyen projelerle meşgul oldukları bir dünyada, yalnızca Yisrael, başarılarını Tanrı'ya ve başarısızlıklarını kendisine atfettiği bir yazın üretmiştir. Bu tavır onları zayıflatmak bir yana dursun, onları olağanüstü ölçüde güçlü hale getirmiştir.

Aynısı biz bireyler için de doğrudur. Bilam gibi putperest peygamberler hepimizin bir gün öğrenmesi gereken dersi henüz öğrenmemişlerdi: **mesele Tanrı'nın bizim isteğimizi yerine getirmesi değil, bizim O'nun isteğini yerine getirmemizdir. Tanrı, ilah-benzeri güçlere sahip olduğunu düşünenlere kahkahalarla güler. Çünkü aksidir doğru olan. Kendimizi ne kadar küçük görürsek, o kadar büyük oluruz.**



Şabat Sofrasında

1. Sizce Bilam neden ilah-benzeri güçlere sahip olduğuna inanacak kadar kibirli hale gelmiştir?
 2. Sizce Tanrı ona bir ders verecek bir ulak olarak neden özellikle eşeğini seçmiştir?
 3. Bu olaydan kendimize ne ders çıkarabiliriz?
-



Yeruşalayim'de Alaca Karanlıkta

Rabi Danny Baigel

Bu hafta Rabi Sacks bize, Tanrı-benzeri kontrole sahip olduklarına inanan insanların planlarına Tanrı'nın nasıl "güldüğünü" öğretmektedir. Dünya üzerinde mutlak bir kontrole sahip olduğumuz fikri bana, bundan on yıl önce İsrail'e yaptığımız bir okul gezisi sırasında Balak *peraşası* haftasında meydana gelen bir olayı hatırlatıyor. İlham verici üç haftalık bir yolculuğun son Şabat günüydü ve Yeruşalayim eski şehri içindeki Kardo'da (antik Roma pazarı) şarkı söyleyen bir grup öğrencinin başında görevliydim.

Tam da planlandığı gibi giden çok güzel bir andı. Gençler sadece kendi grubumuza değil, oradan geçen ve şarkılarımıza eşlik eden diğerlerine de ilham veren bir *ruah* – bir atmosfer – yaratmaktaydı. İçimizde sanki Yahudi hayatının yeniden dirilişini temsil ediyormuşuz, bizi yok etmeye çalışanların şimdi yalnızca ufalanan sütunlar tarafından temsil edildiği bir yere Yahudi coşkusunu yeniden getiriyormuşuz gibi bir his vardı.

Planlandığı gibi, Avdala duasından önce öğretmenlerden biri gruba hitap etmek üzere ayağa kalktı. Aniden, tepeden tırnağa beyazlar giymiş, uzun beyaz sakallı bir yabancı, tutkulu bir şekilde bize bağırma ve yaklaşan kötü kaderimize dair kehanetler dile getirmeye başladı. İçinde bulunduğumuz yoğun maneviyat atmosferi, yerini bir rahatsızlık ve tedirginlik havasına bırakmıştı. Gürültülü müdahaleyi göz ardı etmeye çalıştık, ama birinin duruma el koyması gerektiği gittikçe belirgin bir hal aldı. Bir *madrih* nazikçe, adamdan oradan ayrılmasını rica etti. Ancak adam bağırma devam ediyor, bizi tövbe etmeye ve ışığı aramaya davet ediyordu. Bunun üzerine biz de, İSK'nın seçkin bir üyesi olan güvenlik görevlimizi gönderdik. O da adamı oradan ayrılmaya teşvik etti. Ancak bu da başarısız oldu. Sonunda öğretmenlerden biri oraya gidip bu beyefendiyle sohbet etmeye başladı ve bu sohbetle onun dikkatini bizden uzaklaştırmaya başladı. Bunu, grubu ilham verici bir Avdala duası için Kotel'e götürmek üzere bir fırsat olarak gördük ve orada, planladığımızdan daha da unutulmaz bir deneyim yaşadık.

O geziye katılan öğrenciler hâlâ bu olayı sevgiyle hatırlayıp, hem birlikte paylaştığımız maneviyat anlarını hem de bu o sırada yaşadığımız bu beklenmedik müdahaleyi anarlar. Benim için bu, planlamanın hayati öneme sahip olduğu, ama planların da her zaman plana göre işlemeyebileceği mesajını güçlendiren bir anıdır. Bazı zamanlarda, en nihayet başarımızın Tanrı'nın ellerinde olduğunun bilinciyle bizim de gülmemiz gerekir.

• Rabi Danny Baigel, London School of Jewish Studies'te Tali Programlar Müdürü ve Yahudi Kariyer Yolları Direktörü olarak görev yapmaktadır.



A CLOSER LOOK

• Rabi Danny Baigel şimdi Rabi Sacks'tan öğrenmiş olduğu daha derin derslerden bazıları hakkındaki görüşlerini paylaşıyor.

Rabi Sacks'ın bu haftaki yazısından en sevdiğiniz alıntı hangisi ve neden?

Öğrencilerimle rol modelleri konusunu tartıştığımız zaman karşıma çıkan en popüler cevap "büyükanne ve büyükbabalar" oluyor. Bizi gerçekten etkileyen ve nasıl biri olmaya gayret ettiğimiz konusunda en uzun ömürlü tesire sahip olan insanlar çoğunlukla, hayatımızdaki mütevazı, iddiasız simalardır. Benim açımdan, kendi büyükanne ve büyükbabalarım, konukseverlik ve sıcaklık değerlerinin somut örneklerini teşkil etmişler, ama hiçbir zaman da kendilerini öne çıkaracak şekilde davranmamışlardır. Rabi Sacks'ın ifade ettiği gibi: "Gerçekten büyük olanlar tam da kendilerini küçük görenlerdir – ki bunun üstün örneği, insanların en alçakgönüllüsü olan Moşe'dir." Bu fikri çok sevdim.

Bu haftaki yazıda ifade edilen hangi fikir sizce yeni nesil için en önemli mesajı teşkil ediyor?

Rekabet sağlıklı bir şeydir ve çoğunlukla bizi daha da gayretli çalışmak için motive eder. Ancak bu asla, yargımızı ve ilişkilerimizi gölgeleyecek bir kibir duygusuna yol açmamalıdır. Bu haftaki yazısında Rabi Sacks bu fikri



TORAH TRIVIA

Soru: Balak *peraşası*nda bahsi geçen kaç hayvan sayabiliyorsunuz?

Cevap: Balak *peraşası*nda 12 hayvan türünden bahsedilmektedir:

1. *Tsipor* (kuş – Bamidbar 22:2)
2. *Şor* (öküz – Bamidbar 22:4)
3. *Aton* (dişi eşek – Bamidbar 22:21)
4. *Bakar* (sığır – Bamidbar 22:40)
5. *Tson* (davar – Bamidbar 22:40)
6. *Par* (boğa – Bamidbar 23:1)
7. *Ayil* (koç – Bamidbar 23:1)
8. *Reem* (antilop – Bamidbar 23:22)
9. *Nahaş* (yılan – Bamidbar 23:23)
10. *Lavi* (genç aslan – Bamidbar 23:24)
11. *Ari* (aslan – Bamidbar 23:24)
12. *Seir* (teke – Bamidbar 24:18)

işlemekte, Mısırlı büyücüleri bir örnek olarak kullanıp, onların kibirlerinin nasıl da Tanrısal cezaya katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Büyücülerin asıl odak noktasının “suyu kana değil, kanı tekrar suya dönüştürmek ve ortaya yeni kurbağalar çıkarmak değil, olanları ortadan kaldırmak” olması gerekirdi. Oysa bu örnekte büyücülerin esas amacı Moşe ve Aaron’a üstün gelmekti. Başka bir deyişle, onlar her ne yaparsa, kendilerinin daha iyisini yapabileceklerini gösterme derdindeydiler. En iyi olmayı hedeflemekte bir sorun yoktur; ancak kibir yalnızca bizi başladığımız noktaya geri düşürmeye yarayacaktır.

- David Woolf’un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon’dan temin edilebilir.